

единна, макар и разнолика и противоречаща си, област разностранните личностни и общностни (светогледни и практически) ориентации и реакции. Тъкмо по този „парцелиран“ начин те са давали определена завършеност и цялостност, ценностно-нормативно обусловена и оправдана тотално дефинитивност на многообразното жизненопроявление на своя субект, мотивирали са целеполагащо и целеноправдаващо неговата светопробразяваща (в „своя“) или свето-разрушителна (в пределните територии на „чуждия“ свят) дейност. Същевременно те са придавали и креативен смисъл и значимост на деструктивната изява в чуждото пространство или деструктивен патос на съзидателната си дейност в „своето“ по отношение на по-тайно или явно действащите в него отрицателни, нежелани, вражески и пр. сили и стихии, профаниращи фактори и т. н.

В този именно смисъл с много голяма условност може да се говори за специфична транслация и трансплантация на подобна феноменология и в днешната ромска екзистенция (духовна и практическа). По-конкретно става дума за своеобразно съхранение и проява на определена историческа и социална ретардация. Закъснялата проява (по отношение на изходните и валидните пунктове на исторически „пиково“ присъствие и проява и съобразно днешните историко-обществени реалии) в ромската битност и душевност на подобни средновековни импулси, нагласи и „пространствено парцелирани модели“, отразяващи и възпроизвеждащи неравнопоставеността, начупения и неравнозначен ландшафт на социалното пространство, е обусловена и стимулирана и от субстантивните черти на пространствеността им. Парадигмалният облик на ромската социопространственост със своята херметизирана хоризонтализация, неформалната по ценностно-нормативния си профил пространственост, амбивалентността между „собствения“ и „чуждия“ израз, „портрет“ за пространствено ориентиране и проява, специфицираната конфигурация на вертикализационната мобилност оказват своето явно или дискретно, но винаги значимо влияние и въздействие върху поддържането и репродуцирането на този импулс на известна изостаналост и забавеност.

Това дихотомично парцелиране на социалното пространство, възнаграждаването на всяка от двете територии с различни ценнос-